

Chambre des Représentants

SESSION 1975-1976

28 MAI 1976

PROPOSITION DE LOI

instituant un congé
pour l'exercice d'un mandat politique.

RAPPORT

FAIT AU NOM DES COMMISSIONS REUNIES
DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL
ET DE L'INTERIEUR (1)
PAR M. LENSSSENS.

MESDAMES, MESSIEURS,

Discussion générale.

La proposition de loi tend à élargir la base de recrutement de certains mandataires publics, en permettant aux travailleurs salariés et à ceux du secteur public de s'absenter de leur lieu de travail avec maintien de leur rémunération.

(1) Composition de la Commission de l'Emploi et du Travail :

Président : M. Namèche.

A. — Membres : MM. Tijl Declercq, Deneir, Lenssens, Magnée, Marc Olivier, Rutten, Schyns, Mlle Steyaert. — MM. De Wulf, Glinne, Namèche, Nyffels, Mme Pétry, *ép^e* Scheys, MM. Tibbaut, Van Daele. — MM. Buchmann, Cantillon, Evers, Flamant. — MM. Helguers, Talbot. — Mme Maes *ép^e* Van der Eecken, M. Raskin.

B. — Suppléants : M. Henckens, Mme Ryckmans-Corin, MM. Smets, Wijnen. — Mme Adriaensens *ép^e* Huybrechts, MM. Dejardin, Ghysbrecht, Onkelinx. — MM. Sprockeels, Verberckmoes. — M. Verhasselt. — M. Baert.

(1) Composition de la Commission de l'Intérieur :

Président : M. Beauthier.

A. — Membres : MM. Beauthier, Coucke, Robert Devos, Henckens, Suykerbuyk, Vankeirsbilck, Verroken, Willems. — MM. Boel, Dehousse, Demets, Harmegnies, Scokaert, Temmerman, Van Daele. — MM. Colla, Paul De Clercq, Hubaux, Kickx. — MM. Defosset, Talbot. — MM. Anciaux, Olaerts.

B. — Suppléants : MM. De Kerpel, Gheysen, Hansenne, Wijnen. — MM. Content, Deruelles, Moock, Van Elewyck. — MM. Cantillon, Picon. — M. Nols. — M. Babylon.

Voir :

19 (S. E. 1974) :

- N° 1 : Proposition de loi.
- Nos 2 à 9 : Amendements.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1975-1976

28 MEI 1976

WETSVOORSTEL

tot instelling van een verlof
voor de uitoefening van een politiek mandaat.

VERSLAG

NAMENS DE VERENIGDE COMMISSIES
VOOR DE TEWERKSTELLING EN DE ARBEID
EN VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN (1)
UITGEBRACHT DOOR DE HEER LENSSSENS.

DAMES EN HEREN,

Algemene bepreking.

Het wetsvoorstel strekt ertoe de recruiteringsbasis voor sommige houders van een politiek mandaat te verruimen door aan de werknemers in de particuliere sector en in overheidssdienst de mogelijkheid te bieden van hun werk afwezig te zijn met behoud van hun loon of wedde.

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Tewerkstelling en de Arbeid :

Voorzitter : de heer Namèche.

A. — Leden : de heren Tijl Declercq, Deneir, Lenssens, Magnée, Marc Olivier, Rutten, Schyns, Mev. Steyaert. — de heren De Wulf, Glinne, Namèche, Nyffels, Mevr. Pétry echtg. Scheys, de heren Tibbaut, Van Daele. — de heren Buchmann, Cantillon, Evers, Flamant. — de heren Helguers, Talbot. — Mevr. Maes echtg. Van der Eecken, de heer Raskin.

B. — Plaatsvervangers : de heer Henckens, Mevr. Ryckmans-Corin, de heren Smets, Wijnen. — Mevr. Adriaensens echtg. Huybrechts, de heren Dejardin, Ghysbrecht, Onkelinx. — de heren Sprockeels, Verberckmoes. — de heer Verhasselt. — de heer Baert.

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Binnenlandse Zaken :

Voorzitter : de heer Beauthier.

A. — Leden : de heren Beauthier, Coucke, Robert Devos, Henckens, Suykerbuyk, Vankeirsbilck, Verroken, Willems. — de heren Boel, Dehousse, Demets, Harmegnies, Scokaert, Temmerman, Van Daele. — de heren Colla, Paul De Clercq, Hubaux, Kickx. — de heren Defosset, Talbot. — de heren Anciaux, Olaerts.

B. — Plaatsvervangers : de heren De Kerpel, Gheysen, Hansenne, Wijnen. — de heren Content, Deruelles, Moock, Van Elewyck. — de heren Cantillon, Picon. — de heer Nols. — de heer Babylon.

Zie :

19 (B. Z. 1974) :

- Nr 1 : Wetsvoorstel.
- Nrs 2 tot 9 : Amendementen.

1. Restriction du champ d'application.

Le champ d'application de la proposition a été restreint par l'auteur (Doc. n° 19/2-I) avant la discussion de la proposition en commissions réunies. Le problème que pose le congé politique à accorder au personnel du secteur public présente des caractéristiques propres et doit de ce fait être traité à part.

Cette restriction ne devrait cependant pas avoir pour effet de retarder l'entrée en vigueur d'une réglementation en cette matière pour le personnel du secteur public. L'élargissement de la base de recrutement des mandataires publics devrait, pour cette catégorie de personnes, pouvoir entrer en vigueur en même temps que pour les travailleurs salariés, entendons par là que les personnes qui ont l'intention de poser leur candidature aux élections communales de cette année doivent avoir la certitude qu'ils pourront exercer leur mandat en bénéficiant du congé politique. Le Ministre de l'Intérieur fit entrevoir que le parlement pourrait se prononcer sur un projet distinct suffisamment à temps pour qu'il puisse entrer en vigueur à partir du 1er janvier 1977.

La question du champ d'application soulève un second problème qui est celui de l'exclusion des travailleurs indépendants du bénéfice du congé politique.

Le nombre de travailleurs indépendants exerçant un mandat politique est proportionnellement élevé par rapport à ce que ce groupe représente dans la population totale du pays; ce fait justifie que l'accès aux mandats publics des travailleurs salariés soit facilité.

Les mesures à prendre ne peuvent cependant justifier l'introduction de discriminations qui ne seraient pas dans ce cas de fait mais de droit, à l'encontre des travailleurs indépendants. Ceux-ci peuvent également subir des pertes de revenus par le fait de l'exercice d'un mandat politique et le législateur se doit de leur garantir les mêmes avantages que ceux dont bénéficieraient les travailleurs salariés.

Ce point de vue n'a pas recueilli le consentement général. Les conséquences d'une candidature à un mandat public sont bien plus importantes pour un travailleur salarié que pour un indépendant. Le premier risque la perte de son emploi ou au moins une diminution de rémunération s'il accepte un mandat. Le second n'étant pas astreint à un horaire strict, dispose de plus de moyens pour s'organiser de telle sorte qu'il puisse exercer un mandat politique sans perte de revenus.

D'autre part, la commission a prévu un système de précompte de la rémunération du travailleur salarié sur l'indemnité attachée au mandat public.

Puisque les travailleurs indépendants sont exclus de la présente réglementation, ils ne subiront pas de précompte sur l'indemnité qui leur reviendra.

Le fond du problème, a-t-on par ailleurs fait remarquer, est l'impossibilité de fait pour les travailleurs salariés de cumuler leur activité professionnelle avec l'exercice d'un mandat. Il s'agit d'une impossibilité dans le temps, sans obstruction de la part de l'employeur. On aurait donc pu s'orienter vers un système comparable à celui des crédits d'heures.

2. Incidence financière de la nouvelle réglementation.

Le problème du coût de la nouvelle réglementation a également été abordé. L'auteur de la proposition avait estimé ce coût à $\pm$ 130 millions par an à charge des communes et à $\pm$ 18 millions à charge des provinces.

Le Ministre de l'Intérieur déclarait ne pas être en mesure d'établir ce coût, ne disposant ni d'une ventilation selon les emplois ni par institution. Pour éviter des difficultés budgétaires, il proposait de confier au Roi l'entrée en vigueur de la nouvelle réglementation en commençant par

1. Beperking van het toepassingsgebied.

Vóór de besprekingen in de verenigde commissies werd het toepassingsgebied van het voorstel door de auteur zelf ingekrompen (Stuk n° 19/2-I). Het probleem van het politieke verlof dat moet worden toegekend aan het personeel in overheidsdienst draagt immers specifieke kenmerken en het moet dan ook afzonderlijk worden behandeld.

Die beperking van de werkingssfeer mag er nochtans niet toe leiden dat de regeling die zal worden ingevoerd, voor het overheidspersoneel later in werking treedt. De verruiming van de recruteringsbasis voor de houders van een politiek mandaat zou voor die categorie van personen terzelfdertijd als voor de werknemers in loondienst van kracht moeten kunnen worden; m.a.w. degenen die zich in 1976 kandidaat willen stellen voor de gemeenteverkiezingen, moeten de zekerheid hebben dat zij hun mandaat zullen kunnen uitoefenen terwijl hun politiek verlof wordt toegestaan. De Minister van Binnenlandse Zaken liet doorschijnen dat het parlement zich nog tijdig over een afzonderlijk ontwerp zou kunnen uitspreken, dat vanaf 1 januari 1977 van kracht zou kunnen worden.

In verband met het toepassingsgebied rijst nog een tweede probleem, namelijk het feit dat de zelfstandigen van het politieke verlof uitgesloten worden.

Het aantal zelfstandigen die een politiek mandaat uitoefenen is proportioneel vrij groot in verhouding tot het aandeel dat deze groep in 's lands bevolking heeft; daarom is het verantwoord dat de toegang tot politieke mandaten vergemakkelijkt wordt voor werknemers.

De maatregelen terzake mogen echter ten opzichte van de zelfstandigen geen discriminations in het leven roepen, die in dit geval geen discriminatie in feite maar in rechte zouden zijn. De zelfstandigen kunnen immers eveneens inkomsten derven wanneer zij een politiek mandaat uitoefenen en de wetgever moet hen dezelfde waarborgen verlenen als die waarop de werknemers aanspraak zullen kunnen maken.

Over dit punt kon geen eenstemmigheid worden bereikt. De gevolgen van het aannemen van een politiek mandaat zijn heel wat zwaarder voor een werknemer dan voor een zelfstandige. De eerstgenoemde kan zijn betrekking verliezen of althans zijn loon zien dalen. Aangezien de tweede niet gehouden is aan regelmatige prestaties, heeft hij meer middelen om zich derwijze te organiseren dat hij een politiek mandaat kan uitoefenen zonder inkomstenderving.

Anderzijds heeft de commissie een systeem uitgewerkt waarin het loon van de werknemer van de aan het politiek mandaat verbonden vergoeding afgehouden wordt.

Aangezien de zelfstandigen van het voordeel van de onderhavige regeling uitgesloten zijn, zal niets worden afgehouden van de hun toekomstige vergoeding.

De grond van het probleem, zo is overigens opgemerkt, is het feit dat werknemers in werkelijkheid hun beroepswerkzaamheid niet kunnen cumuleren met de uitoefening van een mandaat. Het gaat hier om een onmogelijkheid in de tijd, zonder dat er sprake is van obstructie vanwege de werkgever. Men had een systeem kunnen invoeren dat kan worden vergeleken met dat van de kredieturen.

2. Financiële lasten van de nieuwe regeling.

Ook het probleem van de met de nieuwe regeling gemoeide uitgaven kwam ter sprake. De indiener van het voorstel had die uitgaven geraamd op $\pm$ 130 miljoen per jaar voor de gemeenten en $\pm$ 18 miljoen voor de provincies.

De Minister van Binnenlandse Zaken verklaarde dat hij niet in staat was die uitgaven te ramen, aangezien hij niet over een verdeling per instelling of naar gelang van de betrekking beschikte. Om budgettaire moeilijkheden te voorkomen, stelde hij voor aan de Koning de zorg over te laten

les mandats provinciaux. Lorsque les débats évoluèrent vers une application du congé politique, tant pour les provinces et les communes, à partir du début de l'an prochain, le Ministre déclara que, dès que la proposition serait adoptée dans une des deux Chambres, il admettrait que les communes prévoient l'inscription budgétaire nécessaire dans les budgets communaux pour l'année 1977.

Pour terminer, on a relevé que pour les petites entreprises, l'absence d'un ou de quelques travailleurs exerçant un mandat politique pourrait poser des problèmes d'existence.

3. Avis du Conseil national du Travail.

Enfin, il n'est pas inutile de reproduire ici l'avis émis par le Conseil national du Travail au sujet de la proposition de loi. Il est extrait de l'avis n° 489 du 26 juin 1975 intitulé « Amendements au projet de loi relatif au contrat de travail » (chapitre I, 4). « Suspension du contrat pour l'exercice d'un mandat politique ».

« Le Conseil a examiné la demande d'avis du Ministre concernant cet objet ainsi que la proposition de loi de M. Schyns instituant un congé pour l'exercice d'un mandat politique (Doc. Parl. Chambre, session extr. 1974, n° 19/1 du 2 mai 1974, et amendements n° 19/2 du 27 novembre 1974).

Le Conseil est d'avis qu'il faut permettre aux travailleurs d'exercer un mandat politique afin d'avoir un recrutement démocratique de mandataires politiques, sans aucune discrimination entre les citoyens.

Le Conseil estime cependant qu'il faut faire une distinction entre les mandats politiques qui demandent une participation à temps partiel et les mandats politiques à temps plein.

1. En ce qui concerne les mandats politiques à temps partiel, le Conseil propose que l'on ne tienne compte que des mandats résultant directement des élections. Dès lors, seraient repris dans l'énumération figurant à l'article 1 de la proposition de loi de M. Schyns, les mandats de conseiller communal, échevin, bourgmestre, président ou conseiller provincial, président ou membre d'un conseil d'agglomération ou de fédération de communes.

Le Conseil estime en outre que le mandat de président de commission d'assistance publique devrait être repris dans cette énumération bien qu'il ne résulte pas directement des élections.

Le Conseil est d'accord pour que soit reconnu un droit d'absence à ces travailleurs afin de leur permettre de remplir les fonctions en rapport avec les obligations inhérentes à l'exercice de leur mandat.

Le Conseil est en outre d'avis que l'article 2 de la proposition de loi de M. Schyns devrait préciser que tous les efforts doivent être faits aussi bien de la part des travailleurs que des employeurs intéressés pour que les absences ainsi définies soient dans toute la mesure du possible harmonisées avec les obligations contractuelles du travailleur exerçant un mandat.

Il estime, comme le prévoit cet article 2, 1), que ces absences devraient être limitées à une durée maximale en tenant compte de la nature du mandat et de la catégorie de commune où il est exercé; il propose à ce sujet que cette durée des absences puisse être déterminée par arrêté royal sur avis du Conseil national du Travail.

Le Conseil est, d'autre part, d'accord avec les principes de l'article 3, § 1, de la proposition de loi qui prévoient

om de inwerkingtreding van de nieuwe regeling te bepalen, met dien verstande dat de provinciale mandaten eerst aan de beurt zouden komen. Toen de wending van de debatten liet voorzien dat het politiek verlof zowel in de provincies als in de gemeenten zou worden toegepast vanaf het begin van volgend jaar, verklaarde de Minister dat hij de gemeenten zou toestaan het nodige bedrag op hun begroting voor 1977 uit te trekken, zodra het voorstel door een van beide Kamers zou zijn goedgekeurd.

Tot besluit wordt er nog op gewezen dat in kleine ondernemingen de afwezigheid van een of meer werknemers die een politiek mandaat vervullen, het bestaan van die ondernemingen in gevaar zou kunnen brengen.

3. Advies van de Nationale Arbeidsraad.

Ten slotte is het niet overbodig hier het advies van de Nationale Arbeidsraad over het wetsvoorstel weer te geven. Het komt voor onder het advies n° 489 van 26 juni 1975, dat getiteld was : « Amendementen op het wetsontwerp betreffende de arbeidsovereenkomst » (hoofdstuk I, 4). « Schorsing van de arbeidsovereenkomst voor de uitoefening van een politiek mandaat. »

« De Raad heeft een onderzoek gewijd aan de adviesaanvraag van de Minister betreffende dat object alsmede aan het wetsvoorstel van de heer Schyns tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat (Parl. Stuk Kamer — B.Z. 1974, n° 19/1 van 2 mei 1974, en amendementen n° 19/2 van 27 november 1974).

De Raad meent dat de werknemers in staat moeten worden gesteld een politiek mandaat uit te oefenen, ten einde tot een democratische aanwerving van politieke mandatarissen te komen, zonder discriminatie onder de ingezetenen.

De Raad is evenwel van oordeel dat eensdeels de politieke mandaten die slechts een part-time inzet vragen, moeten worden onderscheiden van de politieke mandaten die een full-time inzet vergen.

1. Met betrekking tot de part-time politieke mandaten, stelt de Raad voor rekening te houden met de mandaten die rechtstreeks voortvloeien uit verkiezingen. Derhalve zouden de mandaten van gemeenteraadslid, schepen, burgemeester, voorzitter van een provincieraad of provincieraadslid, voorzitter of lid van een agglomeratieraad of van een federatie van gemeenten in aanmerking komen voor de opsomming in artikel 1 van het wetsvoorstel van de heer Schyns.

De Raad meent bovendien dat het mandaat van voorzitter van een commissie van openbare onderstand in voornoemde opsomming moet worden opgenomen, hoewel het niet rechtstreeks voortvloeit uit verkiezingen.

De Raad gaat ermee akkoord om aan deze werknemers een recht op afwezigheid toe te kennen opdat zij de functies zouden kunnen uitoefenen overeenkomstig de verplichtingen die inherent zijn aan de uitoefening van hun mandaat.

De Raad is bovendien van oordeel dat artikel 2 van het wetsvoorstel van de heer Schyns zou moeten verduidelijken dat zowel de werknemers als de betrokken werkgevers zich volledig moeten inspannen om de aldus omschreven afwezigheden zoveel mogelijk in overeenstemming te brengen met de contractuele verplichtingen van de werknemer die een mandaat uitoefent.

Hij meent dat, zoals in genoemd artikel 2, 1) is bepaald, deze afwezigheden tot een maximumduur moeten worden beperkt, rekening houdend met de aard van het mandaat en met de categorie van gemeente waarin het wordt uitgeoefend; hij stelt voor dat deze afwezigheidsduur bij koninklijk besluit, na advies van de Nationale Arbeidsraad, zal worden vastgesteld.

De Raad gaat anderzijds akkoord met de beginselen van artikel 3, § 1 van het wetsvoorstel die in de gelijkstelling

une assimilation des absences à du travail effectif pour l'application de la législation sociale.

En ce qui concerne l'article 3, § 2, de la proposition de loi, le Conseil est d'avis que la perte de salaire résultant de ces absences ne doit pas être supportée par les entreprises.

Le Conseil a enfin examiné l'article 4 de la proposition de loi qui prévoit une protection contre le licenciement de ces mandataires politiques pendant l'exercice de leur mandat.

Le Conseil estime que le mandat politique d'un travailleur, tel qu'il est visé à l'article 2, ne peut entraîner aucun préjudice pour l'intéressé. En particulier, celui-ci ne peut être licencié en raison de l'exercice dudit mandat.

Le Conseil rappelle toutefois que cette protection ne jouerait que dans la mesure où l'exercice du mandat politique n'entraîne pas l'impossibilité pour ce travailleur d'exercer ses obligations contractuelles.

2. En ce qui concerne les mandats politiques à temps plein, le Conseil, après avoir constaté que la proposition de loi ne vise pas ces mandataires politiques, est d'avis qu'il n'y a pas lieu de prévoir une suspension de contrat pour ceux-ci.

Il se demande cependant si la question de l'assimilation de la période de leur mandat politique ne devrait pas être examinée pour l'application de la sécurité sociale, lorsque cette période n'entraîne pas l'ouverture de droits dans un autre régime.

Il a été rappelé à ce sujet que certains secteurs, comme celui des pensions pour travailleurs salariés, assimilent par décision administrative à du travail effectif, la période de ces mandats politiques en invoquant la « cause exceptionnelle ».

Discussion des articles.

Article 1.

L'amendement du Gouvernement (Doc. n° 19/5-I) a servi de base à la discussion de cet article.

Les deux premiers alinéas délimitent le champ d'application de la proposition.

Le premier soumet aux dispositions de la proposition les travailleurs et les employeurs : ce sont les personnes liées par un contrat de travail qui sont concernées. Le second élargit le champ d'application à tous ceux qui fournissent des prestations contre rémunération, sous l'autorité d'une autre personne. Cette formulation du champ d'application se retrouve dans plusieurs lois récentes concernant le droit du travail (loi sur le travail, loi concernant la protection de la rémunération des travailleurs).

Le dernier alinéa prévoit des exclusions qui se rapportent au secteur public et aux établissements d'enseignement libre subventionné par l'Etat.

La portée de cet alinéa a été controversée.

Selon l'interprétation du Ministre de l'Emploi et du Travail, cet alinéa contient deux principes différents :

1° il exclut du champ d'application tout le personnel du secteur public, qu'il soit engagé sous statut ou sous contrat. Pour ces travailleurs, une réglementation distincte de la présente doit être élaborée, en prenant éventuellement comme base de discussion la proposition de loi de M. De-

van de afwezigheden met werkelijke arbeid voorzien voor de toepassing van de sociale zekerheid.

Met betrekking tot artikel 3, § 2 van het wetsvoorstel is de Raad van oordeel dat het loonverlies ingevolge die afwezigheden niet door de ondernemingen moet worden gedragen.

De Raad heeft tenslotte een onderzoek gewijd aan artikel 4 van het wetsvoorstel, waarbij deze politieke mandatarissen tijdens de uitoefening van hun mandaat tegen afdanking worden beschermd.

De Raad meent dat het politiek mandaat van een werknemer, zoals het is bepaald in artikel 2, geen nadeel mag berokkenen aan de betrokkene. De werknemer mag meer bepaald niet worden ontslagen uit hoofde van de uitoefening van bedoeld mandaat.

De Raad brengt evenwel in herinnering dat deze bescherming enkel geldt voor zover de uitoefening van het politiek mandaat die werknemer niet in de onmogelijkheid plaatst zijn contractuele verbintenissen na te komen.

2. Met betrekking tot de full-time politieke mandaten, stelt de Raad vast dat die politieke mandaten niet door het wetsvoorstel worden beoogd en dat in geen schorsing van de arbeidsovereenkomst moet worden voorzien.

Hij vraagt zich evenwel af of de kwestie van de gelijkstelling van de periode tijdens welke het politiek mandaat wordt uitgeoefend niet moet worden onderzocht met het oog op de toepassing van de sociale zekerheid, wanneer deze periode geen aanspraak geeft op rechten in een andere regeling.

De Raad brengt dienaangaande in herinnering dat in sommige sectoren, zoals de werknemerspensioenen, de periode tijdens welke deze politieke mandaten worden uitgeoefend, bij administratieve beslissing met werkelijke arbeid wordt gelijkgesteld, waarbij de « uitzonderlijke reden » wordt ingeroepen. »

Bespreking van de artikelen.

Artikel 1.

Als basis voor de bespreking van dit artikel dient het amendement van de Regering (Stuk n° 19/5-I).

Het toepassingsgebied van het wetsvoorstel is omschreven in de eerste twee leden.

Krachtens het eerste lid zijn werknemers en werkgevers, d.i. de door een arbeidsovereenkomst gebonden personen, aan de bepalingen van het voorstel onderworpen. Bij het tweede lid wordt het toepassingsgebied uitgebreid tot alwie arbeid tegen beloning verricht onder het gezag van een ander persoon. Dezelfde formule voor het uitbreiden van het toepassingsgebied komt voor in verschillende recente wetten terzake van arbeidsrecht (wet op de arbeid, wet op de bescherming van de bezoldiging van werknemers).

Het laatste lid voorziet in uitzonderingen welke verband houden met de overheidssector en de door de Staat gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen.

De draagwijdte van dit lid wordt berwist.

Volgens de interpretatie van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid zijn in dit lid twee verschillende principes vervat :

1° al het personeel in overheidsdienst dat volgens het statuut dan wel op grond van een overeenkomst is aangeworven, is van de werkingssfeer uitgesloten. Voor die categorie werknemers dient een van onderhavige regeling verschillende regeling te worden uitgewerkt, eventueel met

neir octroyant un congé aux agents des services publics assumant un mandat politique autorisé (Doc. n° 631/1);

2° il exclut du champ d'application les personnes occupées par les établissements d'enseignement libre subventionné, qui sont régies par un statut établi par le Roi. Ces personnes relèveraient également de la réglementation à élaborer pour le personnel du secteur public tandis que celles qui ne se trouvent pas sous statut fixé par arrêté royal relèveraient de la présente réglementation.

On a dénoncé l'incohérence à laquelle mènerait le maintien de la distinction selon la situation du personnel dans le secteur public et l'enseignement. Ainsi le personnel technique et administratif des établissements d'enseignement libre subventionné non universitaire et celui des établissements universitaires dépendrait de régimes différents.

La commission estime qu'il n'y a pas lieu de retenir la distinction selon le statut du personnel. Elle souhaite que tout le personnel du secteur public et des établissements d'enseignement libre subventionné par l'Etat relève d'un même régime.

Un sous-amendement de M. Lenssens (Doc. n° 19/5-III) remplace l'énumération des personnes morales exclues du champ d'application de la loi par une définition plus générale : « par l'Etat et tout autre organisme de droit public ». D'autres, par contre, souhaitent voir remplacer le texte par une liste des exclusions plus détaillée.

Plusieurs remarques de style et de concordance des textes ont encore été formulées.

MM. Schyns et Lenssens ont présenté un nouveau texte pour l'article 1er (Doc. n° 19/6) qui tient compte des plus importantes remarques formulées ci-avant.

Les deux premiers alinéas restent inchangés; le dernier énumère les catégories de travailleurs auxquels cette législation ne s'appliquera pas.

Par un sous-amendement (Doc. n° 19/7), M. Dehousse propose de scinder ce dernier alinéa en deux paragraphes. Il importe en effet de distinguer entre les personnes exclues de tout système de congé politique et celles qui relèveront de la réglementation à établir pour le personnel du secteur public.

Les premiers sont :

- 1) les magistrats et greffiers de l'ordre judiciaire;
- 2) les membres du Conseil d'Etat;
- 3) les membres des forces armées;
- 4) les membres de la gendarmerie et des services de police.

Il y a lieu de se référer au Code judiciaire (art. 157 à 176) pour ce qui est de la notion de greffier de l'ordre judiciaire et à l'article 69 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat pour la notion de membre du Conseil d'Etat.

Les personnes qui relèveront de la réglementation à introduire pour le personnel du secteur public sont regroupées.

Les lettres 1°, 4° et 7° du dernier alinéa de l'amendement de MM. Schyns et Lenssens sont regroupés dans le lettre 1° du sous-amendement; les lettres 3° et 5° forment le lettre 2° du sous-amendement, tandis que les lettres 2° et 6° deviennent respectivement les 4° et 3°.

als discussiebasis het wetsvoorstel van de heer Deneir tot toekenning van verlof aan personeelsleden in overheidsdienst die een geoorloofd politiek mandaat vervullen (Stuk n° 631/1);

2° de personen die tewerkgesteld worden in de door de Staat gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen waarvoor een door de koning opgesteld statuut geldt, vallen evenmin onder het voorliggende wetsvoorstel. Ook voor die personen zou de voor het personeel in overheidsdienst toe te passen regeling moeten gelden. Degenen die niet vallen onder een bij koninklijk besluit vastgesteld statuut, zouden onder de onderhavige regeling vallen.

Er wordt op gewezen dat het behoud van het onderscheid tussen het personeel in overheidsdienst en het onderwijzend personeel een onsamenvattende situatie in het leven zal roepen. Zo zou een verschillende regeling toegepast worden voor het technisch en administratief personeel van de niet-universitaire gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen enerzijds en voor dat van de universitaire instellingen anderzijds.

De commissie meent dat geen onderscheid mag worden gemaakt op grond van het personeelsstatuut. Zij wil dat heel het personeel in overheidsdienst en in de door de Staat gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen onder eenzelfde regeling vallen.

Een subamendement van de heer Lenssens (Stuk n° 19/5-III) vervangt de opsomming van de van het toepassingsgebied van de wet uitgesloten rechtspersonen door een meer algemene bepaling, nl. « door de Staat en door welkdanig ander publiekrechtelijk lichaam ». Andere leden wensen integendeel de tekst te vervangen door een meer gedetailleerde lijst van uitsluitingen.

Verschuillende opmerkingen worden nog gemaakt in verband met de stijl en de overeenstemming van de teksten.

Door de heren Schyns en Lenssens wordt voor artikel 1 een nieuwe tekst voorgesteld (Stuk n° 19/6) die rekening houdt met de voornaamste hierboven vermelde opmerkingen.

De eerste twee leden blijven ongewijzigd; het laatste somt de categorieën werknemers op waarop die wet niet van toepassing zal zijn.

Bij wijze van subamendement (Stuk n° 19/7) stelt de heer Dehousse voor dit laatste lid in twee paragrafen te splitsen. Er moet immers een onderscheid worden gemaakt tussen degenen op wie de regeling inzake politiek verlof in elk geval niet toepasselijk zal zijn en degenen voor wie een nog uit te werken regeling voor het personeel in overheidsdienst zal gelden.

De eersten zijn :

- 1) de magistraten en griffiers van de rechterlijke orde;
- 2) de leden van de Raad van State;
- 3) de leden van de krijgsmacht;
- 4) de leden van de rijkswacht en van de politiediensten.

Voor het begrip griffier van de rechterlijke orde zij verwezen naar de artikelen 157 tot 176 van het Gerechtelijk Wetboek en voor het begrip lid van de Raad van State naar artikel 69 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Degenen voor wie een nog uit te werken regeling voor het personeel in overheidsdienst zal gelden, worden op een andere wijze gegroepeerd.

Degenen die voorkomen onder 1°, 4° en 7°, van het laatste lid van het amendement van de heren Schyns en Lenssens worden samengebracht in het 1° van het subamendement; diegenen die voorkomen onder 3° en 5° worden samengebracht in het 2° van het subamendement, terwijl het 2° en het 6°, 4°, resp. 3° worden.

Pour l'enseignement libre subventionné, le sous-amendement corrige l'amendement en ce qu'il vise tous les membres du personnel et non uniquement les membres enseignants.

Il n'a pas été donné suite à une proposition de compléter le 1° du sous-amendement par une mention de l'article 107^{quater} de la Constitution qui traite des organes régionaux.

L'article amendé, composé des deux premiers alinéas de l'amendement du Gouvernement, repris par MM. Schyns et Lenssens, formant un § 1, et du sous-amendement de M. Dehousse, est adopté par 23 voix et 5 abstentions. Le sous-amendement de M. Lenssens est rencontré par le § 3, 2° du sous-amendement de M. Dehousse.

Art. 2.

L'amendement du Gouvernement a servi de base à la discussion (Doc. n° 19/5-I). Il énumère les mandats politiques pour lesquels le congé politique est instauré et dispose que le travailleur a le droit de s'absenter du travail avec maintien de sa rémunération normale afin de remplir ces mandats. Il prévoit enfin que le montant de cette rémunération et les éléments à prendre en considération pour son calcul sont fixés par le Roi.

1. L'énumération des mandats politiques.

Cette énumération a dû être révisée. Les fédérations de communes, les commissions de la culture de l'agglomération bruxelloise, la présidence d'un conseil provincial, les députations permanentes, le Conseil de la communauté culturelle allemande, devaient être ajoutées. Ces ajoutés sont couverts par l'amendement de MM. Schyns et Lenssens (Doc. n° 19/6, art. 2, § 1).

Un amendement de M. Dehousse (Doc. n° 19/5-II-1) qui propose de remplacer la mention des organes des niveaux provincial et communal par une référence aux articles 108 et 108bis de la Constitution, n'a pas été retenu, ces articles ne couvrant pas tous les organes de ces niveaux.

2. La notion de rémunération normale.

Cette notion se retrouve dans les lois sur le contrat (art. 28, 7°), sur les crédits d'heures (art. 8) et dans la nouvelle législation sur les jours fériés (art. 14, § 2). La présente disposition attribue au Roi le pouvoir de fixer lui-même, lorsque cela s'avérera nécessaire, le montant de la rémunération normale.

Le Ministre a précisé qu'il s'agissait de la rémunération des travailleurs et non celle des mandataires. Le but de cette disposition est d'éviter que la rémunération soit fixée en fonction du remboursement par les pouvoirs publics. Cette disposition de l'article 2 des amendements du Gouvernement est extraite de cet article pour figurer dans l'article 3 (amendement de MM. Lenssens et Schyns, Doc. n° 19/6).

3. Le précompte de la rémunération sur l'indemnité attachée au mandat public.

Le but de la proposition, a-t-on rappelé, est double : garantir l'emploi du travailleur bénéficiant du congé politique et garantir sa rémunération. On s'est demandé si ces

Met betrekking tot het vrij gesubsidieerd onderwijs brengt het subamendement een verbetering aan in het amendement in die zin dat alle leden van het personeel beoogd worden en niet alleen meer de leden van het onderwijzend personeel.

Op een voorstel om het 1° van het subamendement nog aan te vullen met een verwijzing naar artikel 107^{quater} van de Grondwet, dat betrekking heeft op de gewestelijke organen, wordt niet ingegaan.

Het gewijzigde artikel, dat uit de eerste twee leden van het door de heren Schyns en Lenssens overgenomen amendement van de Regering bestaat en dat § 1 vormt en uit het subamendement van de heer Dehousse, wordt aangenomen met 23 stemmen en 5 onthoudingen. Aan het subamendement van de heer Lenssens wordt tegemoetgekomen met § 3, 2°, van het subamendement van de heer Dehousse.

Art. 2.

Als basis voor de bespreking dient het amendement van de Regering (Stuk n° 19/5-I). Daarin worden de politieke mandaten opgesomd waarvoor het politiek verlof wordt ingevoerd. Het bepaalt ook dat de werknemer het recht heeft voor de uitoefening van mandaten van het werk afwezig te zijn, met behoud van zijn normaal loon. Tenslotte wordt bepaald dat het bedrag van dat loon en de elementen die in overweging moeten worden genomen voor de vaststelling ervan, door de Koning worden vastgesteld.

1. Opsomming van de politieke mandaten.

Deze opsomming moest worden herzien. De federaties van gemeenten, de cultuurcommissies van de Brusselse agglomeratie, het voorzitterschap van een provincieraad, de bestendige deputaties, de Raad voor de Duitse cultuurgemeenschap, moesten daar nog aan worden toegevoegd. In deze toevoeging wordt voorzien door het amendement van de heren Schyns en Lenssens (Stuk n° 19/6, art. 2, § 1).

Een amendement van de heer Dehousse (Stuk n° 19/5-II-1) strekt ertoe de vermelding van de gemeentelijke en provinciale organen te vervangen door een verwijzing naar de artikelen 108 en 108bis van de Grondwet. Dit amendement wordt niet aangenomen omdat de bedoelde artikelen niet alle organen van die niveaus omvatten.

2. Het begrip « normaal loon ».

Dit begrip is terug te vinden in de wetten op de arbeids-overeenkomst (art. 28, 7°), op de kredieturen (art. 8), en in de nieuwe wet op de feestdagen (art. 14, § 2). Bij deze bepaling kan de Koning zelf het bedrag van het normaal loon vaststellen als dat nodig is.

De Minister preciseert dat het hier gaat om het loon van de werknemers en niet om de vergoeding van de mandatarissen. Met deze bepaling wil men vermijden dat het loon op grond van het door de overheid terugbetaalde bedrag wordt vastgesteld. Het bepaalde in artikel 2 van de amendementen van de Regering wordt uit dit artikel gelicht en in artikel 3 opgenomen (amendement van de heren Lenssens en Schyns, Stuk n° 19/6).

3. De afhoudingen van het loon op de aan de uitoefening van een politiek mandaat verbonden bedrag.

Er wordt op gewezen dat het voorstel een dubbel doel nastreeft : de werkgelegenheid van de werknemer die politiek verlof krijgt, én diens loon vrijwaren. Gevraagd wordt

deux éléments devaient être garantis à tous les travailleurs bénéficiant d'un congé politique où s'il suffirait de garantir "emploi lorsqu'il s'agirait de travailleurs exerçant un mandat politique auquel est attachée une indemnité importante.

Puisque le but de la proposition est de garantir la rémunération et non d'augmenter les revenus, il y aurait lieu de prévoir soit le remboursement de la rémunération à l'employeur par le travailleur en congé politique, soit l'instauration d'un système de précompte de la rémunération du travailleur sur l'indemnité attachée au mandat public.

Le principe du précompte est avancé par M. Dehousse, dans la 2e partie de son amendement (Doc. n° 19/5-II).

Le précompte y est rendu applicable aux bourgmestres, échevins et présidents de C. A. P., mais seulement lorsque la commune compte plus de 50 000 habitants. Elle l'est également aux travailleurs dont la rémunération dépasse un certain montant. Le Ministre de l'Intérieur s'est déclaré favorable à l'instauration d'un précompte, qui serait établi en tenant compte qu'une partie de l'indemnité doit être considérée comme la compensation de frais généraux attachés au mandat public. Par analogie avec l'immunisation fiscale de l'indemnité parlementaire, il est proposé de fixer cette partie à 50 % de l'indemnité.

L'amendement de MM. Lenssens et Schyns retient cette solution (Doc. n° 19/6, art. 4, 2e alinéa). Le précompte de la rémunération sera applicable à toutes les indemnités sans qu'il soit tenu compte des limites prévues dans l'amendement de M. Dehousse.

Il y a lieu de remarquer que le précompte ne sera appliqué que sur l'indemnité et non sur les jetons de présence.

4. L'exclusion de certains mandats publics du champ d'application de la loi.

La commission a estimé nécessaire de prévoir la possibilité d'exclusion de certains mandats du champ d'application de la loi.

Certains mandats sont en effet exercés à temps plein et le cumul avec une activité salariée est impossible. C'est par exemple le cas pour les bourgmestres, échevins et présidents de C. A. P. d'importantes communes.

Après avoir envisagé de baser la présomption d'exercice de la fonction à temps plein sur des critères variant d'une part, selon les fonctions et, d'autre part, selon l'importance des communes, la commission a retenu un seul critère, à savoir : l'importance de la commune, basée sur un seul nombre d'habitants, fixé à 100 000.

Cette possibilité d'exclusion du champ d'application est confiée au Roi qui en détermine les conditions. Ce principe est prévu dans l'amendement de MM. Schyns et Lenssens (Doc. n° 19/6, art. 2, § 2). La liste des mandats exercés à temps plein a été complétée par la mention des députés permanents.

L'article 2, adopté par 23 voix et 5 abstentions, est formé par l'amendement de MM. Schyns et Lenssens (Doc. n° 19/6) dont le § 2 est complété par la mention précitée.

Art. 3.

L'amendement du Gouvernement (Doc. n° 19/5-I) a servi de base de discussion.

of die beide doelstellingen moeten worden gevrijwaard voor alle werknemers die politiek verlof krijgen, dan wel of men voor werknemers die een politiek mandaat uitoefenen waaraan een hoge vergoeding is verbonden, ermede kan volstaan hun werkgelegenheid te vrijwaren.

Aangezien het voorstel tot doel heeft het loon te waarborgen en niet de inkomsten te verhogen, dient men ofwel te bepalen dat de werknemer met politiek verlof zijn loon aan de werkgever terugbetaalt ofwel te voorzien in een systeem van afhouding van het loon van de werknemer op de aan het politiek mandaat verbonden vergoeding.

Het beginsel van de afhouding wordt vooropgesteld door de heer Dehousse, in het tweede gedeelte van diens amendement (Stuk n° 19/5-II).

De afhouding wordt daarbij toepasselijk gemaakt op de burgemeesters, schepenen en voorzitters van C. O. O.'s, doch enkel wanneer de gemeente meer dan 50 000 inwoners telt. Dit geldt ook voor de werknemers wier bezoldiging een zeker bedrag overschrijdt. De Minister van Binnenlandse Zaken is wel te vinden voor de invoering van een afhouding, die zou worden vastgesteld met dien verstande dat een gedeelte van de vergoeding dient te worden beschouwd als compensatie voor algemene onkosten die aan het politiek mandaat verbonden zijn. Naar analogie met de belastingvrijdom van de parlementaire vergoeding stelt men voor dat gedeelte op 50 % van de vergoeding te bepalen.

Het amendement van de heren Lenssens en Schyns neemt die oplossing over (Stuk n° 19/6, art. 4, 2de lid). De afhouding van het loon zal toepasselijk zijn op alle vergoedingen, ongeacht de begrenzing waarin het amendement Dehousse voorziet.

Er zij opgemerkt dat de afhouding alleen op de vergoeding en niet op het presentiegeld van toepassing zal zijn.

4. Uitsluiting van sommige politieke mandaten uit de werkingssfeer van de wet.

De commissie acht het noodzakelijk in de mogelijkheid te voorzien om sommige mandaten uit de werkingssfeer van de wet uit te sluiten.

Sommige voltijds uitgeoefende mandaten kunnen immers niet gecumuleerd worden met arbeid in loondienst. Dat is bij voorbeeld het geval voor burgemeesters, schepenen en C. O. O.-voorzitters van grote gemeenten.

De commissie heeft eerst overwogen het vermoeden van de uitoefening van het voltijds ambt te laten steunen op criteria die variëren naargelang van de ambten, resp. de belangrijkheid van de gemeenten, doch ten slotte neemt zij één enkel criterium in aanmerking : de belangrijkheid van de gemeente op basis van één enkel inwonersaantal dat op 100 000 wordt bepaald.

Die mogelijkheid van uitsluiting uit de werkingssfeer wordt toevertrouwd aan de Koning, die er de voorwaarden van bepaalt. Dat beginsel is vervat in het amendement van de heren Schyns en Lenssens (Stuk n° 19/6, art. 2, § 2). De lijst van de voltijds uitgeoefende mandaten wordt aangevuld met de vermelding van de bestendig afgevaardigden.

Artikel 2, dat met 23 stemmen en 5 onthoudingen wordt aangenomen, is niet anders dan het amendement van de heren Schyns en Lenssens (Stuk n° 19/6) waarvan § 2 met de hierboven aangehaalde vermelding wordt aangevuld.

Art. 3.

Als basis voor de discussie dient het amendement van de Regering (Stuk n° 19/5-I).

D'aucuns ont estimé qu'il revenait au parlement de fixer la durée, les périodes ininterrompues ou le maximum de jours de travail pendant lesquels le travailleur pourrait s'absenter du travail.

La commission a cependant préféré confier cette mission au Roi, le législateur n'étant pas en possession de tous les éléments qui lui permettent de fixer ces conditions.

Le pouvoir de déterminer des critères et des conditions pour fixer la durée de l'absence au travail, permet au Roi, en ce qui concerne un mandat déterminé, d'établir une échelle ou grille basée sur le nombre d'habitants de la commune, le nombre d'établissements scolaires ou hospitaliers qui y sont situés, etc.

On aurait pu dire aussi : « et selon l'importance de l'institution » mais l'importance risque d'être interprétée d'une manière trop liée au nombre d'habitants. Or, pour les C. A. P., l'importance est fonction surtout de l'existence ou non d'un hôpital, de hômes pour personnes du troisième âge et pour jeunes...

En ce qui concerne les périodes ininterrompues d'absence, celles-ci pourraient être accordées notamment pour participer aux sessions des conseils provinciaux, mais aussi au bénéfice de bourgmestres ou échevins de communes moyennes (au moment de la préparation du budget par exemple).

On a suggéré de prévoir plutôt un minimum qu'un maximum de jours de travail par mois, ce qui conviendrait mieux au travailleur, par exemple, en raison des différences dans les temps de route du lieu du travail à celui de l'exercice du mandat.

L'amendement du Gouvernement a été remplacé par celui de MM. Schyns et Lenssens (Doc. n° 19/6). Les deux premiers alinéas reprennent le principe de l'amendement gouvernemental, en l'adaptant quant à la forme. Le dernier alinéa reprend le dernier alinéa de l'amendement gouvernemental à l'article 2.

Par un sous-amendement à l'amendement de MM. Schyns et Lenssens, M. Dehousse (Doc. n° 19/7-I) prévoit la consultation du Conseil national du Travail en cette matière.

Cet amendement sous-amendé est adopté par 23 voix et 5 abstentions : il forme l'article 3.

Art. 4.

L'amendement du Gouvernement (Doc. n° 19/5-I) base de la discussion, prévoit le principe du remboursement par l'organe public où le mandat public est exercé, de la rémunération brute et des cotisations patronales de sécurité sociale payées par l'employeur pour la période pendant laquelle le travailleur bénéficiait du congé politique.

Ce principe est repris dans l'amendement de MM. Schyns et Lenssens (Doc. n° 19/6).

Un sous-amendement de M. Demets (Doc. n° 19/7) met ce remboursement à charge de l'Etat.

Les arguments qui plaident en faveur de cette solution sont les suivants :

— les charges des organes où le mandat est exercé ne seront pas accrues, ce qui est particulièrement important pour les communes;

— on évite ainsi que lors des campagnes électorales, l'accroissement des charges communales qui serait causé par le remboursement des rémunérations des élus salariés, ne soit employé comme argument contre les candidats salariés.

Sommigen zijn de mening toegedaan dat het Parlement de duur, de ononderbroken periode of het maximum aantal arbeidsdagen tijdens welke de werknemer van zijn werk mag wegblijven, moet bepalen.

De Commissie geeft er echter de voorkeur aan om die opdracht aan de Koning toe te vertrouwen, aangezien de wetgever niet alle gegevens bezit die hem in staat stellen die voorwaarden te omschrijven.

Die bevoegdheid om de criteria en de voorwaarden inzake de vaststelling van de duur van de afwezigheid op het werk te bepalen, biedt de Koning de mogelijkheid om voor een bepaald mandaat een schaal of rooster vast te stellen basis van het aantal inwoners van de gemeente, van het aantal scholen of ziekenhuizen aldaar, enz.

Men had ook kunnen bepalen : « en naargelang van de grootte van de instelling », maar de « grootte » zou kunnen worden geïnterpreteerd als zijnde te zeer verbonden met het aantal inwoners. Nochtans wordt de grootte voor de C. O. O.'s vooral bepaald door het al dan niet bestaan van een ziekenhuis, van bejaardentehuizen en van tehuizen voor jongeren...

De ononderbroken periodes van afwezigheid zouden kunnen worden toegekend om deel te nemen aan de zittingen van de provincieraden, doch ook aan burgemeesters of schepenen van middelgrote gemeenten (b.v. wanneer de begroting wordt opgemaakt).

Ook wordt voorgesteld eerder een minimum dan een maximum aantal arbeidsdagen per maand te bepalen; dat zou namelijk interessanter zijn voor de werknemer, bijvoorbeeld wegens het verschil in afstand tussen de plaats waar hij werkt en de plaats waar hij zijn mandaat uitoefent.

Het regeringsamendement wordt vervangen door het amendement van de heren Schyns en Lenssens (Stuk n° 19/6). Het eerste en het tweede lid nemen het beginsel van het regeringsamendement over, dat naar de vorm wordt aangepast. Het laatste lid neemt het laatste lid van het regeringsamendement op artikel 2 over.

Bij een subamendement op het amendement van de heren Schyns en Lenssens voorziet de heer Dehousse (Stuk n° 19/7-I) in de raadpleging van de Nationale Arbeidsraad ter zake.

Dit gesubamendeerde amendement wordt aangenomen met 23 stemmen en 5 onthoudingen : het vormt artikel 3.

Art. 4.

Het regeringsamendement (Stuk n° 19/5-I), dat als discussiebasis dient, voorziet in het principe van de terugbetaling — door het overheidsorgaan waar het politiek mandaat wordt uitgeoefend — van het brutoloon en van de werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid die de werkgever heeft betaald voor de periode waarin de werknemer politiek verlof genoot.

Dat principe wordt overgenomen in het amendement van de heren Schyns en Lenssens (Stuk n° 19/6).

Een subamendement van de heer Demets (Stuk n° 19/7) legt die terugbetaling ten laste van de Staat.

De volgende argumenten pleiten in het voordeel van deze oplossing :

— de lasten van de organen waarin het mandaat wordt uitgeoefend, zullen niet vermeerdere, hetgeen van groot belang is voor de gemeenten;

— aldus wordt vermeden dat bij kiescampagnes de verhoging van de gemeentelasten ingevolge de terugbetaling van het loon der loontrekkende verkozenen als argument tegen loontrekkende kandidaten worden aangewend.

Comme arguments contre cette solution, ont été avancés :

— le fait que les mandataires en profiteront pour augmenter le nombre de séances. On a retorqué que le Roi avait un pouvoir de limitation;

— le mandataire responsable de l'accroissement des charges de la commune, évitera les abus puisqu'il devra rendre des comptes devant l'électeur.

La commission a repoussé ce sous-amendement par 14 voix contre 5 et 5 abstentions.

L'amendement de MM. Schyns et Lenssens qui forme l'article 4, est adopté par 14 voix et 12 abstentions. Son dernier alinéa traite du précompte dont il a été question lors de la discussion de l'article 2.

A la dernière ligne de cet alinéa, la négation est supprimée dans le texte français.

Art. 5.

Cet article protège le travailleur contre des licenciements motivés par la candidature à un mandat politique ou par l'exercice d'un tel mandat.

L'amendement du Gouvernement (Doc. n° 19/5-I) dont le principe est repris par l'amendement de MM. Schyns et Lenssens (Doc. n° 19/6) instaure cette protection à partir du 15e jour précédant l'affichage de l'avis fixant la date des élections jusqu'à la date à laquelle les candidats élus lors des élections suivantes sont installés.

Les objections suivantes ont été formulées à ce sujet :

1. la protection n'est prévue qu'à partir d'un acte fort imprécis (l'affichage d'un avis) et toutes les élections ne sont pas annoncées par affichage à un moment déterminé;

2. la protection devrait s'étendre à tous les candidats et non seulement aux élus.

Quatre situations doivent être envisagées :

- la candidature officieuse;
- la candidature officielle;
- la non-élection du candidat;
- l'élection du candidat.

3. l'employeur n'est pas avisé de l'interdiction de licenciement qui le frappe;

4. la date a quo est trop proche des élections et n'assure donc pas une protection suffisante.

* * *

Lorsque les élections sont planifiées à dates régulières, ce qui est généralement le cas pour les élections communales, la candidature officieuse ou précandidature au sein d'un parti politique a lieu bien avant les 15 jours précédant l'affichage de l'avis fixant la date des élections.

Il y aurait donc lieu de fixer la date d'entrée en vigueur de la protection bien plus tôt, en évitant toutefois qu'en prévoyant une période trop longue, il soit fait obstacle au bon déroulement des relations du travail.

Tegen die oplossing kan worden aangevoerd :

— dat de mandatarissen ervan gebruik zullen maken om het aantal vergaderingen op te voeren. Daartegen wordt opgeworpen dat de Koning over een beperkende macht beschikt :

— dat de mandataris die verantwoordelijk is voor de verhoging van de gemeentelasten, de misbruiken zal vermijden, omdat hij aan de kiezer rekening zal moeten afleggen.

De commissie verwierpt het subamendement met 14 tegen 5 stemmen en 5 onthoudingen.

Het amendement van de heren Schyns en Lenssens, dat artikel 4 uitmaakt, wordt aangenomen met 14 stemmen en 12 onthoudingen. Het laatste lid handelt over de afhouding waarvan sprake was bij de bespreking van artikel 2.

Op de laatste regel van bedoeld lid wordt de ontkenning in de Franse tekst weggelaten.

Art. 5.

Dit artikel beschermt de werknemer tegen afdanking, die zou zijn ingegeven door de kandidatuur voor een politiek mandaat of door de uitoefening van een dergelijk mandaat.

Het regeringsamendement (Stuk n° 19/5) waarvan het principe is overgenomen in het amendement van de heren Schyns en Lenssens (Stuk n° 19/6) voert die bescherming in vanaf de vijftiende dag voorafgaand aan de aanplakking van het bericht dat de verkiezingsdatum vaststelt tot op de datum waarop bij de volgende verkiezingen de verkozen kandidaten worden aangesteld.

De volgende opmerkingen worden dienaangaande gemaakt :

1. de bescherming gaat slechts in vanaf en verrichting waarvoor geen vaste datum is vastgesteld (aanplakking van een bericht) niet alle verkiezingen worden door aanplakking op en wel bepaald ogenblik aangekondigd;

2. niet alleen de verkozenen doch alle kandidaten zouden moeten worden beschermd.

Vier gevallen zijn mogelijk :

- de officieuze kandidaatstelling,
- de officiële kandidaatstelling,
- de niet-verkiezing van de kandidaat,
- de verkiezing van de kandidaat;

3. de werkgever wordt er niet van in kennis gesteld dat hij tot geen afdanking mag overgaan;

4. de datum a quo ligt te dicht bij die van de verkiezingen en biedt dus geen voldoende bescherming.

* * *

Wanneer de verkiezingen gepland worden op regelmatige tijdstippen — wat meestal het geval is voor de gemeenteraadsverkiezingen — geschiedt officieuze kandidaatstelling of pre-kandidatuur in een politieke partij lang vóór de vijftiende dag voorafgaand aan de aankondiging waarbij de datum van de verkiezing wordt medegedeeld.

Men zou dus de datum waarop de bescherming ingaat, heel wat vroeger moeten stellen; daarbij zou niettemin moeten worden vermeden dat men door vaststelling van een al te lange periode de goede gang van de arbeidstrekkings in de war stuurt.

Le sous-amendement du Gouvernement (Doc. n° 19/8) prévoit « 40 jours avant les élections » tandis que M. Dehousse (Doc. n° 19/9) propose une période de 6 mois au maximum, l'employeur étant informé de la candidature par lettre recommandée. Ce dernier amendement étend la protection du candidat ayant ainsi informé son employeur de sa candidature, jusqu'à la date des élections si le travailleur ne s'est pas effectivement porté candidat, jusqu'à trois mois après les élections s'il s'agit d'un candidat non élu et jusqu'à six mois après la fin du mandat pour le candidat élu, ce dernier par analogie avec la protection assurée aux délégués syndicaux.

On a exprimé la crainte que certains travailleurs envoient une lettre recommandée annonçant leur candidature uniquement dans le but de jouir de la protection accordée à tout candidat et de faire ainsi échec à un licenciement.

Il est fait remarquer à ce sujet qu'un tel cas ne peut être qu'exceptionnel et que, d'autre part, l'employeur qui a un motif grave à invoquer, étranger à la candidature, pourra toujours mettre fin unilatéralement au contrat.

Le sous-amendement de M. Dehousse est adopté par 24 voix et 4 abstentions.

Il a été précisé que par « listes des candidats » dont il est question au § 3, il y a lieu de comprendre les listes légales.

L'amendement de MM. Schyns et Lenssens, ainsi modifié, est adopté par 26 voix et 3 abstentions. Il forme l'article 5.

Art. 6.

Cet article dispose que toute clause contraire aux dispositions de la présente réglementation est nulle.

Il est adopté sans commentaires, par 27 voix et 3 abstentions.

Art. 7.

L'amendement du Gouvernement (Doc. n° 19/5-I) est retiré.

Celui de MM. Schyns et Lenssens (Doc. n° 19/6) traite de l'entrée en vigueur de la loi.

Celle-ci est fixée au 1er janvier 1976 pour les membres d'un conseil provincial et au 1er janvier 1977 pour les autres mandats.

Un sous-amendement du Gouvernement (Doc. n° 19/8) remplace ce texte : il fixe l'entrée en vigueur de la loi au 1er janvier 1977, à l'exception de l'article 5 qui entre en vigueur le 15 août 1976.

Cette date d'entrée en vigueur doit permettre la protection des candidats aux élections communales d'octobre prochain.

Ce sous-amendement est à son tour sous-amendé par M. Dehousse (Doc. n° 19/9) qui propose de fixer la date d'entrée en vigueur de l'article 5 au jour de la publication de la loi au *Moniteur belge*. Ce sous-amendement doit permettre au candidat aux élections précitées de bénéficier au maximum de la protection qui précède la date des élections.

Il est adopté, ainsi que l'article amendé, par 27 voix et 3 abstentions.

* * *

L'ensemble du projet, tel qu'il figure ci-après, est adopté par 27 voix et 3 abstentions.

Le Rapporteur,
J. LENSENS.

Les Présidents,
L. NAMECHE,
R. BEAUTHIER.

In het subamendement van de Regering (Stuk n° 19/8) is sprake van de « 40e dag vóór de verkiezing », terwijl de heer Dehousse (Stuk n° 19/9) een periode van ten hoogste 6 maanden voorstelt, met dien verstande dat de werkgever door een aangetekend schrijven in kennis wordt gesteld van de kandidaatstelling. Dit laatste amendement breidt de bescherming van de kandidaat, die aldus zijn werkgever in kennis heeft gesteld van zijn kandidaatstelling, uit tot de datum van de verkiezing indien de werknemer zich niet effectief kandidaat heeft gesteld, tot drie maanden na de verkiezingen voor de niet-verkozen kandidaat en zes maanden na het einde van het mandaat voor de verkozen kandidaat, dit laatste naar analogie van de bescherming die de syndikale afgevaardigden genieten.

Enkele leden vrezen dat sommige werknemers een aangezekend schrijven zullen sturen waarbij hun kandidaatstelling alleen wordt aangekondigd om het voordeel te hebben van de bescherming die ieder kandidaat geniet en om aldus ontslag te vermijden.

In dit verband wordt opgemerkt dat iets dergelijks uitzonderlijk kan gebeuren en de werkgever die een ernstige reden kan invoeren die geen verband houdt met de kandidaatstelling, steeds eenzijdig een einde kan maken aan de overeenkomst.

Het subamendement van de heer Dehousse wordt aangenomen met 24 stemmen en 4 onthoudingen.

Er wordt gepreciseerd dat de kandidatenlijsten waarvan sprake is in § 3, « wettelijke » lijsten zijn.

Het aldus gewijzigd amendement van de heren Schyns en Lenssens wordt aangenomen met 26 stemmen en 3 onthoudingen. Het wordt artikel 5.

Art. 6.

Dit artikel bepaalt dat ieder beding, dat strijdig is met de in de onderhavige regeling vervatte bepaling, nietig is.

Het wordt zonder bespreking aangenomen met 27 stemmen en 3 onthoudingen.

Art. 7.

Het amendement van de Regering (Stuk n° 19/5-I) wordt ingetrokken.

Het amendement van de heren Schyns en Lenssens (Stuk n° 19/6) handelt over de inwerkingtreding van deze wet.

Deze wordt vastgesteld op 1 januari 1976 voor de leden van de provincieraden en op 1 januari 1977 voor de andere mandaten.

Een subamendement van de Regering (Stuk n° 19/8) vervangt die tekst: het bepaalt dat de onderhavige wet van kracht wordt op 15 augustus 1976.

Zodoende kunnen de kandidaten bij de gemeenteraadsverkiezingen van oktober e.k. worden beschermd.

Dit subamendement wordt op zijn beurt gesubamendeerd door de heer Dehousse (Stuk n° 19/9), die voorstelt de datum van inwerkingtreding van artikel 5 vast te stellen op de dag van de bekendmaking van de wet in het *Belgisch Staatsblad*. Dit subamendement moet de kandidaat bij voorafgaande verkiezingen in staat stellen een maximale bescherming vóór de datum van de verkiezing te genieten.

Evenals het geamendeerde artikel wordt het subamendement aangenomen met 27 stemmen en 3 onthoudingen.

* * *

Het gehele ontwerp, zoals het hieronder is afgedrukt, wordt aangenomen met 27 stemmen en 3 onthoudingen.

De Verslaggever,
J. LENSENS.

De Voorzitters,
L. NAMECHE,
R. BEAUTHIER.

TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION.

Article 1.

§ 1. La présente loi s'applique aux travailleurs et aux employeurs.

Pour l'application de la présente loi, sont assimilés :

1° aux travailleurs, les personnes qui autrement qu'en vertu d'un contrat de travail fournissent contre rémunération des prestations de travail sous l'autorité d'une autre personne;

2° aux employeurs, les personnes qui occupent les personnes visées au 1°.

§ 2. La présente loi n'est pas applicable :

1° aux magistrats et aux greffiers de l'ordre judiciaire;

2° aux membres du Conseil d'Etat;

3° aux membres des forces armées;

4° aux membres de la gendarmerie et des services de police.

§ 3. Une loi ultérieure fixera l'application du congé politique :

1° aux membres du personnel des administrations et autres services de l'Etat, des provinces, des communes et des autres collectivités de droit public visées aux articles 108, 108bis et 108ter de la Constitution;

2° aux membres du personnel des établissements publics subordonnés aux pouvoirs publics énumérés sub 1°;

3° aux membres du personnel des polders et des wateringen;

4° aux membres du personnel des établissements d'enseignement du secteur public et du secteur libre subventionné.

Art. 2.

§ 1. Les travailleurs qui sont membres d'un conseil provincial, d'un conseil d'agglomération, d'un conseil de fédération, d'un conseil communal, d'une commission de la culture de l'agglomération bruxelloise, d'une commission d'assistance publique, du Conseil de la Communauté culturelle allemande, ou qui exercent la fonction de président d'une de ces institutions ou de membre de leur collège exécutif ont droit à un congé politique afin de remplir leur mandat ou fonction.

§ 2. Dans les conditions qu'il détermine, le Roi peut soustraire à l'application des dispositions de la présente loi, les députés permanents et, pour les communes de plus de 100 000 habitants, le bourgmestre, les échevins et le président de la Commission d'assistance publique.

Art. 3.

Le Roi fixe, après avis du Conseil national du Travail, pour chacun des mandats ou chacune des fonctions énumérées à l'article 2 et selon des critères et des conditions qu'il détermine :

— soit la durée de la ou des périodes ininterrompues;
— soit le nombre maximum de jours de travail ou de parties de jours de travail par mois;
qui sont considérés comme congé politique.

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Artikel 1.

§ 1. Deze wet is van toepassing op de werknemers en werkgevers.

Voor de toepassing van deze wet zijn gelijkgesteld :

1° met werknemers, de personen die anders dan krachtens een arbeidsovereenkomst, tegen loon arbeid verrichten onder het gezag van een ander persoon;

2° met werkgevers, de personen die de onder 1° bedoelde personen tewerkstellen.

§ 2. Deze wet is niet van toepassing :

1° op de magistraten en griffiers van de rechterlijke orde;

2° op de leden van de Raad van State;

3° op de leden van de krijgsmacht;

4° op de leden van de rijkswacht en van de politiediensten.

§ 3. Een later uit te vaardigen wet zal de toepassing van het politiek verlof regelen voor :

1° de leden van het personeel van de besturen en andere diensten van het Rijk, de provincies, gemeenten en andere publiekrechtelijke gemeenschappen als bedoeld in de artikelen 108, 108bis en 108ter van de Grondwet;

2° de leden van het personeel van de overheidsinstellingen die behoren onder de sub 1° opgesomde autoriteiten;

3° de leden van het personeel van polders en wateringen;

4° de leden van het personeel van de onderwijsinstellingen van de overheidssector en van de vrije gesubsidieerde sector.

Art. 2.

§ 1. De werknemers die lid zijn van een provincieraad, een agglomeratieraad, een federatieraad, een gemeenteraad, een commissie voor de cultuur van de Brusselse agglomeratie, een commissie van openbare onderstand, van de Raad van de Duitse Cultuurgemeenschap of die het ambt bekleden van voorzitter van een van die instellingen of lid zijn van hun uitvoerend college, hebben recht op een politiek verlof om hun mandaat of ambt uit te oefenen.

§ 2. De Koning kan, onder de voorwaarden die Hij bepaalt, de bestendige afgevaardigden en, voor de gemeenten met meer dan 100 000 inwoners, de burgemeester, de schepenen en de voorzitter van de Commissie van openbare onderstand onttrekken aan de toepassing van de bepalingen van deze wet.

Art. 3.

De Koning bepaalt, na het advies van de Nationale Arbeidsraad te hebben ingewonnen, voor elk van de mandaten of ambten opgesomd in artikel 2 en volgens de criteria en onder de voorwaarden die Hij vaststelt :

— hetzij de duur van de ononderbroken periode(s);
— hetzij het maximum aantal werkdagen of gedeelten van werkdagen per maand;
die als politiek verlof beschouwd worden.

Pendant ce congé politique les travailleurs qui exercent l'un de ces mandats ou l'une de ces fonctions, peuvent s'absenter du travail avec maintien de leur rémunération normale afin de remplir leur mandat ou leur fonction.

Le Roi fixe également le montant de la rémunération normale ou les éléments à prendre en considération pour l'établissement de celle-ci.

Art. 4.

Aux conditions et selon les modalités fixées par le Roi, les institutions visées à l'article 2, remboursent à l'employeur du travailleur qui y remplit un mandat ou une fonction, un montant correspondant à la rémunération brute majorée des cotisations patronales versées aux organismes de sécurité sociale, pour la période pendant laquelle le travailleur précité s'est absenté du travail afin de remplir son mandat ou sa fonction.

Quand le travailleur exerce un des mandats ou une des fonctions fixés à l'article 2, le montant dont il est question à l'alinéa précédent est précompté sur l'indemnité attachée à la fonction selon des conditions fixées par le Roi sans que ce précompte puisse dépasser la moitié de l'indemnité.

Art. 5.

§ 1. Le travailleur qui est candidat à l'une des institutions énumérées à l'article 2 en avise son employeur par lettre recommandée dans les six mois qui précèdent une élection.

§ 2. L'employeur ne peut, à dater de la réception de la lettre et jusqu'à l'élection, accomplir un acte tendant à mettre fin unilatéralement à la relation de travail, sauf pour des motifs étrangers au fait que le travailleur est candidat.

§ 3. Pour autant que le travailleur figure effectivement sur les listes de candidats, la protection établie par le § 2 se prolonge pendant les trois mois qui suivent l'élection, même si le travailleur n'est pas élu.

§ 4. En cas d'élection du travailleur, la protection établie par le § 3 reste en vigueur pendant toute la durée du mandat et pendant les six mois immédiatement postérieurs.

§ 5. La charge de la preuve des motifs prévus au § 2 incombe à l'employeur. Si le motif invoqué à l'appui du licenciement ne répond pas aux prescriptions énoncées ci-avant ou à défaut de motifs, l'employeur payera au travailleur une indemnité forfaitaire égale à la rémunération brute de 6 mois, sans préjudice des indemnités dues au travailleur en cas de rupture du contrat de travail.

Art. 6.

Toute clause contraire aux dispositions des articles précédents est nulle.

Art. 7.

La présente loi sortit ses effets au 1er janvier 1977, à l'exception de l'article 5 qui entre en vigueur le jour de la publication de la loi au *Moniteur belge*.

Tijdens dit politiek verlof hebben de werknemers die één van deze mandaten of ambten vervullen, het recht van het werk afwezig te blijven met behoud van hun normaal loon met het oog op het uitoefenen van hun mandaat of ambt.

De Koning bepaalt eveneens het bedrag van het normaal loon of de in aanmerking te nemen elementen voor de vaststelling hiervan.

Art. 4.

Overeenkomstig de door de Koning te bepalen voorwaarden en modaliteiten, betalen de in artikel 2 bedoelde instellingen aan de werkgever van de werknemer die er zijn mandaat of ambt waarneemt, een bedrag terug dat overeenstemt met het brutoloon, vermeerderd met de werkgeversbijdrage welke aan de instellingen voor de sociale zekerheid werden gestort, voor de periode tijdens welke de werknemer van het werk afwezig is geweest om zijn mandaat of ambt waar te nemen.

Wanneer de werknemer één van de mandaten of ambten bedoeld in artikel 2 uitoefent, wordt het bedrag waarvan sprake in het vorige lid voorafgenomen op de vergoeding welke verbonden is aan de functie volgens de voorwaarden die door de Koning bepaald worden zonder dat deze voorafneming meer dan de helft van de vergoeding mag belopen.

Art. 5.

§ 1. De werknemer die kandidaat is bij één van de in artikel 2 vermelde instellingen bericht zijn werkgever hiervan per aangetekend schrijven binnen zes maanden vóór een verkiezing.

§ 2. Vanaf de ontvangst van het schrijven en tot de verkiezing, mag de werkgever geen daad stellen die ertoe strekt eenzijdig een einde te maken aan de dienstbetrekking, behalve om redenen die vreemd zijn aan het feit dat de werknemer kandidaat is.

§ 3. Voor zover de werknemer daadwerkelijk op de kandidatenlijsten voorkomt, blijft de door § 2 ingestelde bescherming van kracht gedurende drie maanden na de verkiezing, zelfs als de werknemer niet verkozen wordt.

§ 4. Ingeval de werknemer wordt verkozen, blijft de door § 3 ingestelde bescherming van kracht tijdens de hele duur van het mandaat en tijdens de zes maanden die er onmiddellijk op volgen.

§ 5. Het bewijs van de in § 2 aangehaalde redenen is ten laste van de werkgever. Indien de voor het ontslag aangevoerde reden niet beantwoordt aan de bovenvermelde voorschriften of bij ontstentenis van redenen zal de werkgever aan de werknemer een forfaitaire vergoeding betalen, gelijk aan het brutoloon van 6 maanden, onverminderd de vergoedingen verschuldigd in geval van beëindiging van een arbeidsovereenkomst.

Art. 6.

Elk beding dat strijdig is met de bepalingen vervat in vorige artikelen is nietig.

Art. 7.

Deze wet heeft uitwerking op 1 januari 1977, behalve artikel 5, dat in werking treedt de dag waarop de wet in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.